

Огієнко І.С. (Київ, Україна)

Болгарська фольклористика і етнологія кінця XX – початку XXI століття

Статтю присвячено опису діяльності Інституту етнології та фольклористики з етнографічним музеєм Болгарської академії наук з кінця XX ст. до сьогодні. Описано структуру Інституту, виокремлено основні напрямки діяльності, напрямлення діяльності, актуальна проблематика і тематика досліджень.

Ключові слова: *Інститут етнології та фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук, фольклористика, етнологія.*

Статья посвящена описанию деятельности Института этнологии и фольклористики с Этнографическим музеем Болгарской академии наук с конца XX ст. до нынешнего времени. Описана структура Института, выделены основные направления деятельности, актуальная проблематика и тематика исследований.

Ключевые слова: *Институт этнологии и фольклористики с Этнографическим музеем Болгарской академии наук, фольклористика, этнология.*

This article describes the activities of the Institute of Ethnology and Folklor Studies with Etnografsky Museum of the Academy of Sciences of the Bulgaria in the end of XX century and until today. Saw departments of the Institute, explained their reasons, saw the main directions of their activities, current issues and topics.

Key words: *Institute of Ethnology and Folklor Studies with Etnografsky Museum of the Academy of Sciences of the Bulgaria, ethnology, folklore studies.*

Болгарська фольклористика і етнологія на сьогодні є достатньо розвиненими дисциплінами. Це обумовлено давньою зацікавленістю цими науками, давнім їх виникненням, активними контактами з науковцями з інших країн, добрим ознайомленням зі світовими досягненнями в цих галузях. Болгарська фольклористика і етнологія на сучасному етапі свого розвитку характеризується активною співпрацею болгарських науковців з дослідниками інших країн у зв'язку з роботою над спільними грантовими проєктами, написанням нових праць і перевиданням (з доповненнями, переробленнями, коментарями) попередніх. Болгарські фольклористи і етнологи для власних досліджень використовують як традиційні наукові методи, так і експериментують з новими.

Провідним науковим закладом вивчення фольклористики та етнології в Болгарії є Інститут етнології та фольклористики з етнографічним музеєм Болгарської академії наук. Дана назва цієї установи існує з 1 липня 2010 року, коли Інститут фольклору було об'єднано разом з Етнографічним інститутом з музеєм в один великий центр для етнологічних, фольклористичних, культурологічних і антропологічних досліджень.

Історія Інституту сягає кінця XIX століття і пов'язана з етнографічним відділом Народного музею, що існував з 1892 року, а в 1906 році виокремився в окремий Народний етнографічний музей. У 1947 р. в межах БАН було відкрито Інститут з вивчення народу. У 1949 г. Інститут з вивчення народу об'єднано з Народним етнографічним музеєм в одну установу, яка отримала назву – Інститут етнографії з музеєм. До складу Інституту входило чотири відділи: відділ етногенезу і історичної етнографії, відділ матеріальної культури, відділ суспільної і духовної культури та фольклору, відділ народного мистецтва і архітектури. У 1951 році зі складу Інституту виокремилися музикознавці, а у 1973 році – фольклористи, відповідно в складі БАН утворилося два нових інститути – Інститут музики і Інститут фольклору. З 1972 року змінилася структура Інституту етнографії, з'явилися відділи традиційної матеріальної культури і народного прикладного мистецтва, традиційної духовної і соціонормативної культури, етнології сучасності, етнографічного джерелознавства та етнографічний музей. У 2004 р. структуру Інституту етнографії з музеєм також було змінено. Утворено чотири відділи – болгарської традиційної культури, етнології сучасності, балканської етнології і етномузеології. За увесь період існування Інститут етнології очолювали акад. С. Романски (1947-1958), Б. Божиков (1958 – 1959), проф. Х. Гандев (1959-1972), акад. В. Хаджиниколов (1972-1988), проф. Г. Георгиев (1989-1990), проф. С. Генчев (11 липня 1990 - 10 грудня 1990), проф. Д. Тодоров (1991 – 1993), проф. Р. Попов (1993 – 2009).

Інститут фольклору Болгарської академії наук розпочав свою роботу з 1973 р. З початку заснування Інститут складався з трьох відділів, зокрема з відділу словесного фольклору, відділу теорії і естетики фольклору (в 1989 р. було перейменовано у відділ теорії фольклору) і відділу народного мистецтва (у 1984 р. було перейменовано у відділ пластичного фольклору). Протягом 80-х років було утворено ще три відділи – відділ наукової інформації і наукового архіву (1983 р.), відділ балканського і слов'янського фольклору (1986 р.), відділ музичного і танцювального фольклору (1989 р.). З 1989 р. відділ наукової інформації і наукового архіву виокремився в Національний центр зібрання і збереження болгарського фольклору. В такому структурному вигляді Інститут працював до 2006 р. З 2006 р. Інститут складається з чотирьох відділів – відділу антропології словесних традицій, відділу антропології музики і танцю, відділу антропології народних мистецтв і візуальних форм, відділу балканського і слов'янського фольклору – і одного центру – «Національний центр нематеріальної культурної спадщини». З дня заснування до 1982 року директором

Інституту був акад. Петир Динеков, з 1982 р. до 1992 р. – проф., д.ф.н. Тодор Живков, з 1992 р. до 2010 р. д. мист. Міла Сантова.

Інститут має великі бібліотеки і архіви, в яких зберігаються численні аудіо-, фото- і відеозаписи, щоденники з експедицій, описи. В Національному етнографічному музеї представлено десятки тисяч об'єктів, що репрезентують традиційну болгарську культуру. Етнографічний музей складається з тринадцяти фондів, зокрема одягу, тканини, килимів, вишивки, прикрас, кераміки, виробів з металу, різьби по дереву, домашніх занять і речей хатнього вжитку, землеробства, обрядових атрибутів, образотворчого мистецтва, зарубіжного мистецтва.

З 2010 року і до сьогодні об'єднаний Інститут етнології та фольклористики з етнографічним музеєм БАН очолює проф., д. мист. фольклорист, етномузикознавець Лозанка Пейчева.

Предметом діяльності Інституту є фундаментальні і прикладні наукові дослідження духовної та матеріальної культури; способу життя і культури різних народних, соціальних і етнічних груп і національних меншин Болгарії та інших країн; проблематики соціальних зв'язків в історичній перспективі і на сучасному етапі розвитку, соціальної антропології, фольклористики. Інститут займається науковими дослідженнями, надає інформаційні послуги, методологічну допомогу для досліджень, проводить експертний аналіз, спеціалізується на підготовці фахівців, співпрацює з вищими навчальними закладами. Також Інститут видає фахові індивідуальні та колективні монографії, збірники, журнали, організовує наукові конференції і семінари, експедиції, поповнює власні фонди архівних і польових матеріалів.

На сьогодні Інститут складається з восьми відділів: відділу антропології словесних традицій (завідувач – Йорданка Коцева), відділу антропології музики і танцю (завідувач – Наталія Рашкова), відділу антропології народних мистецтв і візуальних форм (завідувач – Міла Сантова), відділу балканського і слов'янського фольклору (завідувач – Владимир Пенчев), болгарської традиційної культури (завідувач – Мінчо Георгієв), етнології сучасності (завідувач – Ана Лулева), балканської етнології (завідувач – Елена Марушіакова), етномузеології (завідувач – Румена Ракшієва).

Основним осередком, що вивчає словесні традиції і культурні практики різних спільнот (етнічних, релігійних, локальних, міграційних, професійних та ін., а також болгарську діаспору і населення пограниччя), є відділ антропології словесних традицій. У дослідженнях відділу виокремлюється два напрямки – словесні традиції як культурна спадщина, де вивчаються традиційні словесні форми, їх вживання, трансформації і пристосування до

сучасних умов, та словесні форми в сучасній повсякденній культурі. У відділі працюють Й. Коцева, В. Баева, Н. Вуков, В. Ганева-Райчева, А. Георгиева-Ангелова, Л. Гергова, Д. Добрева, С. Петкова та ін. У відділі балканського та словянського фольклору основна увага приділяється дослідженню культурних і суспільних явищ і процесів, що виражають національну, етнічну, релігійну та ін. ідентичність в балканському і європейському контексті. У відділі працюють В. Пенчев, Б. Алексієв, Е. Атаносова, В. Матеєва, П. Бочков, Г. Лозанова, Л. Миков, К. Михайлова, С. Станоев та ін. Відділ антропології народного мистецтва і візуальних форм вивчає традиційне народне мистецтво як засіб для створення і підтримання культурної пам'яті і національної ідентичності; сучасні, переважно міські, прояви народного мистецтва і візуальних форм. Над цією науковою проблематикою працюють М. Сантова, М. Іванова, І. Станоев, Д. Фокас.

Відділ антропології музики і танцю розробляє проблематику традиційної фольклорної музики і танцю в контексті минулого і сучасності, досліджуючи музичні і танцювальні форми, їх символічний і міфологічний зміст, вокальну й інструментальну музику у фольклорній обрядовості, виконавчі моделі у фольклорній музичній і танцювальній культурі, трансформації традиційної музики і танцю. У відділі працюють Н. Рашкова, Р. Братанова, Р. Нейкова, Л. Пейчева, В. Тончева та ін.

У відділі болгарської традиційної культури А. Анчев, В. Васева, В. Шарланова, В. Николова, Е. Цанева, К. Дончев та ін. працюють над дослідженням проблем традиційної матеріальної та духовної культури, народного світогляду, обрядів і звичаїв календарного циклу, етномедицини, місця традиційної культури в сучасному світі. У відділі етнології сучасності А. Лулева, М. Беновска-Събкова, Г. Симеонова, Н. Велчева, А. Касабова, Ц. Бончева, І. Петрова та ін. досліджують сучасні етнічні процеси, етнічні групи в Болгарії та інших країнах, міську культуру, повсякденну культуру, процеси євроінтеграції і пов'язані з ними зміни в культурі, проблеми національної ідентичності, культурної пам'яті.

Відділ балканської етнології, в якому працюють Е. Марушіакова, Р. Попов, В. Попов, П. Христов, М. Маєва, С. Антова, М. Славкова та ін., досліджує проблеми ідентичності і етнокультури балканських народів і національних меншин, міграційні процеси, різновиди соціо-культурної мобільності на Балканах. Відділ етномузеології (С. Ракшієва, Н. Тенева, М. Дечева, В. Лазаров, Д. Лучев, Е. Водичар та ін.) організовує етнографічні виставки, присвячені традиційній культурі болгар, болгарам, що проживають за межами Болгарії, етнографічним групам і областям в Болгарії.

Інституту належить багато як колективних, так і індивідуальних

розвідок. За останній період видано багато матеріалів з епічних жанрів фольклору – казок, переказів, народних оповідань, зокрема монографії «Розповіді про чудеса (Локальна традиція й особистий досвід)» В. Басевої (2001), «Родинні стосунки в болгарському юнацькому епосі» Н. Вукова (2008), «Розповідь і ідентичність» В. Ганевої-Райчевої (2004), «Оповіді і манера оповіді в болгарському фольклорі» А. Георгієвої (2000). Чимала частина видань присвячені етапам формування календарно-побутової обрядовості болгарського народу (В. Ангелов «Свято в традиційній народній культурі» (1997), календарно-обрядовому фольклору (Джиджев Т. «Болгарська різдвяна пісня в теоретичному і порівняльному плані» (1998), Л. Міков «Болгарський великодній обрядовий фольклор» (1990) та ін.

Серед фольклорно-етнографічних видань є чимало регіональних збірок текстів, присвячених чи окремому фольклорному жанру, чи окремій місцевості, чи записам окремого збирача, наприклад «Минуле з погляду наших. Збірник фольклорних матеріалів з села Гирмен, Дибниця, Копривлен і Плетена Гоцделчевського округу», упоряд. Георгієва А., Г. Гаров, К. Рангочев, Р. (2003), Манолов І. «Біляна полотно вибілювала. Збірник македонських народних пісень» (1998), Мицева Е. «Спадок Траяна. Казки і пісні» (1997), Мицева Е. «Фольклор з Сакару. Частина І. Оповідні жанри фольклору» (2002), Нейкова Р., Т. Тодоров «Народні пісні зі Східної Старопланинщини» (2007), Райчева М. «Марко Цепенков. Фольклорна спадщина» (Т. 1-6, 1998-2001) та ін.), Т. Джиджев «Народні пісні з Тракії» (2013).

Трапляються видання й з історичного пісенного фольклору («Болгарський гайдуцький і революційний пісенний фольклор», упоряд. Стойкова С., Р. Іванова, Л. Богданова (2001), «Революційна народна пісня в Македонії» І. Манолова (в 2 т., 1994).

Приваблює дослідників вивчення міфу у фольклорі (Ангелов В. «Міф і фольклор» (1999), Р. Іванова «Епос, обряд, міф» (1992), М. Беновска-Сибкова «Змій в болгарському фольклорі» (1995), А. Калоянов «Староболгарське язичництво: міф, релігія і фольклор в картині світу у болгар» (2000) та ін.). Про шаманство в болгарській культурі йдеться у монографіях А. Калоянова «Староболгарські шамани. релігійний досвід і соціальні функції» (2003), Р. Нейкової «Чи були шамани на балканах?» (2006). Зацікавлення викликають і розвідки про старообрядців (Анастасова Е. «Старообрядці в Болгарії – міф, історія, ідентичність» (1998).

Видано праці, присвячені науковим здобуткам окремих науковців-фольклористів (Тончева В. «Фольклорист Ніколай Кауфман» (2005), А. Георгієва, В. Тончева, Р. Кунчева, В. Балевські «Академік Михайл Арнаутов – вчений і творець» (2006), Пенчев В., Анчев А. «Михайл Арнаутов – наукове

відрядження в Македонію (1999), збірки статей, присвячені річниці з дня народження тієї чи іншої особистості, наприклад, «Фольклор, традиції, культура. Ювілейний збірник в честь Стефани Стойкової», упоряд. Бояджієва Ст., Д. Добрева, Св. Петкова (2002), «Етнографічні етюди. Збірник статей і досліджень, присвячений 70-річчю з дня народження проф. Стояна Генчева (1936-1990), упорядн. Р. Попов, А. Генчева (2006).

Проблемам дитячого фольклору, його формуванню і виокремленню в окремий жанр, присвятила свою працю Е. Савова-Цолова «Архаїчні пласти в дитячому фольклорі (До питання про історичне формування дитячого фольклору)» (1999).

Окремий напрям досліджень присвячено вивченню музичної фольклористики (Н. Кауфман «Містерія болгарського багатоголосся» (1998), Кауфман Н. «Болгарські народні пісні» (2003), Кауфман Н. «1500 болгарських міських пісень» (2003, 2004), Кауфман Н. «Болгарська народна музика» (2005), Пейчева Л. «Душа плаче – пісня виходить. Циганські музиканти в Болгарії і їх музика» (1999), Пейчева Л. Між Селом і Всесвітом: стара фольклорна музика з Болгарії в нові часи» (2008) «Історія болгарської музичної культури», упоряд. А. Ілієва та ін. (1998)) і танцю (А. Ілієва «Теорія і аналіз фольклорного танцю. Принципи формотворення в болгарському танцювальному фольклорі» (2007), Е. Гринчарова «Танцювальна культура в селі Горні Богров Софійського округу» (2008).

Зацікавлення дослідників останнім часом викликають проблеми етнічної і культурної ідентичності (Сантова М., І. Станоєва «Північнозахідна Болгарія: суспільство, традиції, ідентичність» (2002), Бокова І. «Культурна ідентичність - традиції - регіональна приналежність» (2000). Дуже популярними були і залишаються й зараз дослідження етнічних меншин (Матеева В. «Гагаузи – ще один погляд» (2006), «Гагаузи в Болгарії. Записки з терену», упорядк. Ж. Стаменова (2007), Міцева Е. «Вірмени в Болгарії - культура і ідентичність» (2001), Ж. Пімпірева «Каракачани в Болгарії» (1998). Не менш поширеними є вивчення болгарської діаспори (Ганева-Райчева В. «Болгари в Угорщині – проблеми культурної ідентичності» (2004), Пенчев, В., Н. Рашкова «Болгари в Словаччині. Етнокультурні характеристики і взаємодії. Теренні дослідження» (2005), Пенчев В. «Паралакс в дзеркалі, чи про міграційні суспільства в іноземному середовищі (чехи і словаки в Болгарії, болгари в Чехії)» (2001). Вагомими в Болгарії є студії циган. Е. Марушіакова і В. Попов активно вивчають становище циган та їхню інтеграцію в суспільство, досліджують особливості матеріального і духовного становища циганського етносу з давнини до сьогодення (Цигани в Болгарії» (1993), «Цигани Старого і Нового часу» (2000), «Дослідження

ромів» (т. 1-6, 1994-1998), «Цигани в Османській імперії» (2000), «Хрестоматія з циганської культури» (2004).

Інститут видає низку багатотомних видань. У серії «Етнографічні дослідження Болгарії» за розглянутий нами період вийшли томи, присвячені таким етнокультурним регіонам – Софійському краю (1993), Родопам (1994), Странджі (1996), Ловешьському краю (1999), Сакару (2003). У кожному з випусків різносторонньо представлено народну культуру відповідної місцевості з ілюстраціями.

З 1989 р. почали виходити «Етнографічні проблеми народної культури» (до 1994 р. – «Етнографічні проблеми народної духовної культури»), на сьогодні вийшло 9 томів (Т. 1 1989, Т. 2 і 3 1994, Т. 5. 1998, Т. 6 2000, Т. 7 2005, Т. 8 2012, Т. 9 2013). Серія «Проблеми болгарської міської культури», присвячена вивченню міської культури в історичному плані, на сьогодні представлена сімома томами (1998, 2002, 2003, 2007, 2009, 2011, 2012). Документальні збірники «Джерела болгарської етнографії» (Т. 1-5, 1992-2010) вводять в науковий обіг багато архівних матеріалів, неопублікованих раніше. Фольклорна культура регіонів Болгарії представлена у виданні «Регіональні дослідження болгарського фольклору» (Т. 1-4, 1989 – 2002). Продовжує виходити «Сборник за народни умотворения и народопис», перший том якого вийшов ще в 1889 р. За період, що описується в цій статті, підготовлено 5 томів (Т. 60, ч. 1, 1993; Т. 60, ч. 2, 1994; Т. 61 2001; Т. 62 2002; Т. 63 2007, Т. 64 2012, Т. 65 2013).

Видаються також енциклопедичні видання. Наприклад, енциклопедія «Болгарська народна медицина» (1999), упорядк. М. Георгієвим, антропологічний словник «Міфологія людського тіла» (2008), упорядк. М. Георгієвим.

Інститут має два періодичні журнали «Български фолклор» і «Българска етнология» (до 1994 р. – «Българска етнография», «Ethnologia Bulgarica») (1998, 2001, 2006), що почали виходити з 1975 року.

Грунтовним дослідженням про діяльність Інституту фольклору від початку його заснування до об'єднання з Інститутом етнографії є дисертаційне дослідження С. Лефтерової «Болгарська фольклористика в кінці ХХ століття – напрями, автори. видання» (2012).

Інститут велику увагу приділяє конференціям. Це надає можливість науковцям представляти свої досягнення, а також бути ознайомленими з результатами досліджень інших. Тільки за останні роки було проведено такі конференції, як «Маскарадні ігри – візуальна оповідь» (Перник, 2013), «Дослідження культурної спадщини – стан, результати, перспективи» (Софія, 2013), «Міграції по обидва боки болгаро-турецького кордону: спадщина, ідентичність, інтеркультурні впливи» (Софія, 2011), "День Св. Кирила та

Методія – від національного до європейського духовного простору“ (Софія, 2012), «Бесарабські болгари в пострадянському просторі: політика, ідентичність, культура» (Софія, 2012), «Шишманові читання 2012» (Софія, 2012) та ін. Співробітники Інституту етнології є активними учасниками міжнародних конференцій, які проводяться у ближньому і дальньому зарубіжжі.

Фольклор та етнологія в Болгарії вивчаються в вищих навчальних закладах. В Софійському університеті викладають етнологічно і антропологічно орієнтовані дисципліни, зокрема «Антропологія болгар. Болгарський фольклор», «Антропологія словянських народів. Фольклор», а також низку спецкурсів для магістрів, а саме «Антропологія і філологія», «Антропологічні дослідження Середземномор'я і Балкан», «Етнічність і національні взаємовідносини в Південносхідній Європі», «Етнологія та культурна антропологія» та ін.. Болгарський фольклор читають на філологічних факультетах в університетах в Пловдиві, Велико Тирнові, Благоевграді, Шумені, Бургасі і Варні. Етнологія як спеціальність існує в Пловдивському університеті (кафедра етнології і соціології). В Пловдивському університеті також вивчаються «Вступ до фольклорної культури», «Етнос і етнічні процеси», «Історія етнології», «Вступ до етнології», «Історична спадщина і культурна пам'ять», «Конструювання спадщини: писемні і усні ресурси (література і фольклор)», «Словянський фольклор і етнографія», «культурна антропологія словян», «Фольклор як культура», «Міф і фольклор» та ін. У Великотирновському університеті викладаються «Теорія фольклору», «Вступ до фольклористики», «Фольклорні пісенні жанри», «Вступ до словянської етнології», «вступ до європейської етнології», «Вступ до позаєвропейської етнології». В Південнозахідному університеті імені Неофіта Рильського існує кафедра етнології та балканістики, там викладають «Вступ до фольклорної культури», «Словесний фольклор», «Обряд і обрядову символіку», «Етнологію словянських народів», «Проблеми словянської етнічної ідентичності», «Етнологію пластичних мистецтв», «Етнологію речового світу» та ін.. Підготовлено і видано низку підручників і посібників, зокрема Т. Живкова «Вступ до етнології» (2000), П. Бочкова «Вступ до фольклорної культури» (2002), «Ми та інші. Етнологічні дослідження» (2009), Н. Кауфмана «Болгарські народні пісні» (2005), А. Георгієвої «Болгарська міфологія і фольклор» (2007). Багато навчальних посібників підготовлено в Пловдивському університеті - «Фольклорна культура і людина. Посібник з фольклористики і етнології» (2002), «Суспільства і культури. Посібник з етнології і фольклористики» (2003), Новому болгарському університеті – «Важливі імена в антропології» (2004-2006), «Антропологічні

дослідження» (2000-2009) та ін. Багато співробітників Інституту етнології та фольклористики з Етнографічним музеєм БАН поєднують наукову роботу з викладацькою і є викладачами різних навчальних закладів.

До осередків вивчення фольклористики, етнології і антропології належить асоціація «Онгил», заснована в 1991 році. Першим головою асоціації був Т. Живков, зараз її очолює Р. Малчев. До її складу входять К. Рангочев, Н. Ненов, М. Іванова, М. Димитрова, Т. Моллов. Асоціація займається організацією конференцій, експедицій, видає збірники, проводить семінари з практичної етнології і фольклористики в Софійському університеті, забезпечує викладання етнології в Русенському університеті. Так, асоціацією організовано і проведено понад тридцять конференцій, наприклад, «Антропология і фольклористика» (1991), «Конфесійні зміни в фольклорній культурі» (1996), «Релігійний культ і фольклорна обрядовість» (1999), «практична етнологія і медієвістика» (2002), «Етнологія – демонологія» (2005), «Епос – мова – міф» (2008), «Етнос і сакральна географія» (2009), «Образ і пам'ять» (2010), «Етнологія імені» (2013) та ін.

Важливу роль у культурному житті Болгарії відіграє архітектурно-етнографічний музей «Етир», заснований в 1964 році. Етнографічний музей публікує низку серій видань. З 1996 року виходить збірник «Народна культура балканців» (на сьогодні є 9 випусків), з 1989 р. – «Етнологічні дослідження» (4 випуски). З 2003 року щороку на базі музею проводиться конференція «Народні заняття – минуле, сучасне, майбутнє» і виходить збірник з доповідями (існує 8 збірників). Окрім того, музей видав двохтомне видання «Їжа – сакральна і профанна» (т. 1, 2010; т. 2, 2012), «Музей – традиція і сучасність» (2004), А. Гоев «Календарні звичаї балканців» (2005) та ін.. Кілька видань присвячено власне діяльності музею («Етиру 40 років», 2004; «Коротка історія створення етнографічного парку-музею «Етир»», 2008; «Діяльність архітектурно-етнографічного комплексу «Етир» як вдала практика впливу культури на розвиток місцевого суспільства» (2010). Окрім того, в Болгарії є етнографічні музеї (в Пловдиві (існує з 1917 р.), Дім гумору і сатири в Габрово (з 1972 р.), у Варні (з 1974 р.), етнографічні відділи в історичних музеях більшості міст.

Таким чином, Інститут етнології і фольклористики з Етнографічним музеєм БАН був і залишається провідним центром з дослідження історії та сучасного стану розвитку болгарської фольклористики і етнології. У Болгарії в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. видається чимало монографічних досліджень, публікуються багатотомні серії фольклорних і етнологічних матеріалів певних регіонів, енциклопедичні видання тощо, проводяться конференції.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Етър. Архитектурно-етнографски комплекс // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etar.org> – Переглянуто 18 грудня 2013 р.;
2. Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iefem.blogspot.com> – Переглянуто 19 грудня 2013 р.;
3. Етнографски институт с музей. Българска академия на науките // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eim-bas.com> – Переглянуто 15 жовтня 2013 р.;
4. Институт за фолклор БАН // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://folklor.bas.bg> – Переглянуто 8 жовтня 2013 р.;
5. *Лефтерова С.* Висшите учебни заведения – културни и научни институции, занимаващи се с фолклор и фолклористична дейност // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slav.uni-sofia.bg/lilijournal/index.php/bg/component/content/article/569-second-part/720-slefterova>. - Переглянуто: 20 грудня 2013 р.;
6. *Лефтерова С.П.* Българска фолклористика в края на ХХ век – насоки, автори, издания. Автореферат на дисертация за присъждане на образователна и научната степен «доктор». – София, 2012. – 46 с.;
7. *Лефтерова С.* Списание „Български фолклор” – трибуна на диалога в българската фолклористика // Български фолклор. – 2010. – № 3-4. – С. 168-185;
8. *Руда Т.П.* «Български фолклор»: лабораторія народознавчих досліджень // Сучасна фольклористика європейських країн. До XV Міжнародного з'їзду славістів. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – С. 130-159;
9. *Сантова М.* Двадесет и пет години Институт за фолклор // Български фолклор. – 1998. – №3. – С. 3-8;
10. *Сантова М.* Фолклорът днес – європейски превъплъщення на идеята за «фолклор» // Проблеми на българския фолклор. Фолклор – идентичност – сьвременност. – София, 2005. – Т. 10. – С. 23-40.

Палій О.П. (Київ, Україна)

Періодизація постмодерного періоду сучасної чеської літератури

У дослідженні пропонується перша у вітчизняному літературознавстві періодизація чеського літературного постмодернізму як художньої системи. Визначаються витоки становлення постмодерністської парадигми у чеській літературі та етапи її розвитку.

Ключові слова: чеська література, постмодернізм, періодизація, тенденції розвитку.

В исследовании предлагается первая в отечественном литературоведении периодизация чешского литературного постмодернизма как художественной системы. Определяются истоки становления постмодернистской парадигмы в чешской литературе и этапы ее развития.

Ключевые слова: чешская литература, постмодернизм, периодизация, тенденции развития.